

Muhterem Cumhurbaşkanım, Değerli Rektörler,

Sayın Misafirler...

Bugün ülkemizin birliğinin, dirliğinin ve müreffeh yarınlarının sembolü olan Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Külliyesi'nde İslam ülkeleri arasında yeni bir yükseköğretim alanı oluşturmayı hedefleyen toplantımızın açılışı için bir aradayız.

Siz Muhterem Cumhurbaşkanımıza himayetleriniz için en samimi teşekkürlerimi sunuyorum.

İslam ülkeleri üniversitelerinin katılımıyla gerçekleşecek ve kadim medeniyetlerimizin paylaştığı güçlü bilim tarihinin ve ortak değerlerimizin gücünü bir araya getirmeye vesile olacağına inandığımız iki gün sürecek etkinliğimizin açılışına, İslam coğrafyasında yer alan Ülkemiz ve KKTC Rektörlerimiz dışında, 30'un üzerinde ülkeden 120 Üniversitenin Rektörü katılıyor.

İslam dünyasının siz değerli rektörlerine, hoş geldiniz diyorum...

Muhterem Cumhurbaşkanım...

Yeni YÖK, devletimizin güçlü Türkiye hedefinin değerini anlayan, bu hedefin ülkemiz ve İslam dünyası için ne anlama geldiğinin şuurunda olarak Türkiye'mizin sorunlarını bilen ve bu sorunların çözümüne destek olan bir akademiye inşa etmeye çalışmaktadır.

Eğitim öğretimi bir dava olarak gören, yükseköğretimi de ülkemizin kalkınma hedeflerinin gerçekleştirilmesi süreçlerinde mefkûre düzleminde bu davanın merkezine yerleştiren Yeni YÖK olarak; ülkesi için durmaksızın çalışan hakikat aşkıyla dolu gençler yetiştirmek için üniversitelerimizin yeniden yapılandırılması yolunda sağlam adımlarla ilerliyoruz.

İnançla attığımız bu adımları gerek düşünce planında ve mevzuat değişikliklerinde gerekse uygulama alanında vizyoner yol göstericiliği ile biçimlendiren ve destekleyen şahsınıza müteşekkirimiz.

Muhterem Cumhurbaşkanım...

YÖK olarak ufkumuzu sadece ülkemizin coğrafi sınırları ile sınırlandırdığımız takdirde ülkemiz, İslam dünyası ve bütün dünyaya yönelik bilime ilişkin hedeflerimize ulaşmanın mümkün olmadığını biliyoruz. Büyük Türkiye'nin uluslararası alanda gösterdiği belirleyici aktör olma başarısının, ülkenin tüm kurumları ile de desteklenmesi gerektiğine inanıyoruz. Bu nedenle YÖK, uluslararası alanda etkin ve verimli olma amacını –ülkemizin bilim tarihini de dikkate alarak- "İslam dünyasında bir yükseköğretim alanı oluşturma" başlığıyla desteklemeye karar vermiştir.

Muhterem Cumhurbaşkanım... Değerli Hocalarım...

İslam bilim tarihi, dünya bilim tarihinin omurgasını oluşturmaktadır. İslam tarihinin akademik yapıları, Endülüs'ten Ortadoğu'ya dünya üniversitelerinin en eskileridir.

Bilimin Bağdat'dan Basra'ya, Şam'a; Kurtuba'dan Urfa'ya, İsfahan'a, Semerkand'dan Mısır'a kadar tüm merkezleri tarih boyunca birbirlerinden haberdar olmuş; bilimin dünyasında atılan her adım, güçlü bir İslam coğrafyasını, sağlam devlet yapılarını, müreffeh Müslüman toplumların inşasını desteklemiştir. Diğer taraftan ise İslam coğrafyasında tarihi bakımdan bilimin güç kaybı ile İslam ülkelerinin siyasi ve ekonomik güç kaybı birbiri ile örtüşen süreçte gerçekleşmiştir.

Bu tarihe yapılan atıf, bilimi ve akademisi güçlü bir İslam coğrafyasını oluşturabilmenin; ülkelerimizin yeryüzünde bütün değerleri ve kültürleriyle var oluşlarını sürdürebilmesi, İslam dünyasının ekonomik ve teknolojik gelişimini sağlayarak insanlarımızın müreffeh yaşaması ve diğer mazlum halkları destekleyerek yeni bir gelecek inşa edilebilmesi için en temel hedef olduğuna vurgu yapar.

Ülkelerimizin akademik kurumlarının sınırlarını aşarak bütün İslam dünyasını kucaklaması, bu hedefin gerçeğe dönüşmesinde ilk adımdır. Bunun içindir ki her bir İslam ülkesinin yükseköğretim sistemi, ortak mezun yeterlilikler sistemi, ortak kalite güvencesi süreçleri, yeterliliklerin tanınması, ortak kredi sistemi, bilgiyi paylaşacak öğrenci ve araştırmacı hareketlilik ve değişim sistemleri, her düzeyde ortak eğitim programları ile coğrafyamızın diğer üniversiteleri ile güçlü bağlar kurmalıdır.

Kurulacak bu güçlü bağların oluşturacağı ağ, küresel yükseköğretim sisteminde İslam ülkelerinin bilim hayatlarının istiklalini de sağlayacaktır. Aksi takdirde İslam dünyası, küresel yükseköğretim anlayışının dayatmalarına boyun eğerek kendi dışında oluşturulan ve kendi özüne ters bir felsefesi ve amacı bulunan, kendi milli değerlerini, yerel ihtiyaçlarını, kalkınma hedeflerini ve gelişimini göz ardı eden bir yükseköğretim sisteminin parçası olmaya devam edecektir.

Ortak bir yükseköğretim alanını oluşturmayı başaran İslam dünyası, ülke kalkınmasının temeli olan teknolojik ve bilimsel gelişmede önemli bir ivme kazanacak ve genç nüfusunun daha iyi bir eğitim almasını sağlayacaktır.

Oluşturulacak bu ortak yüksek öğretim alanı ile pek çok imkân ve fırsat doğacaktır:

Üniversitelerimizin araştırma bütçelerinden ortak yatırım yapma imkânı çok daha az maliyetle bilimsel araştırmaları finanse edebilmeyi destekleyecektir. Var olan ortak sorunlarımızın çözümünü için bilimsel ve teknolojik işbirliklerinin gerçekleşmesi, sorunların çözümünde daha kısa sürelerde sonuca ulaşılmasını ve ülkelerimizin dışa bağımlılığını azaltabilir. Mezuniyet sonrası araştırmacı istihdamında da veri paylaşımı dâhil gerekli altyapıların oluşturulması, genç nüfusu yüksek İslam ülkelerinin göç nitelikli işgücünün kaybını azaltacaktır.

Ortak diploma programları ile özellikle tıp ve mühendislik gibi alanlarda yetişmiş insan gücüne ihtiyaç duyan ülkelere, sistemleri daha gelişmiş olan İslam ülkelerinin desteğini sağlamak mümkün olacaktır. Malumunuz, bugün ülkemiz ileri tıp eğitimi ile ihtiyaç duyan dost ülkelere, özellikle uzmanlık düzeyinde, destek olmaktadır. Türk yükseköğretimi bu desteği farklı alanlarda da arttırmaya hazırdır.

Ülkeler arası öğrenci değişimi, kültürel farklılıklara sahip İslam ülkelerinin birbirlerini daha iyi tanımalarına vesile olacak; her bir deneyim, genç nesillere birlikte daha güzel bir dünya hayalini gerçekleştirmeye katkı sağlayacaktır. Orta Asya'nın, Afrika'nın, Uzakdoğu'nun, Balkanların, Ortadoğu'nun birbirinden binlerce kilometre uzakta, ama kalpleri birlikte atan gençlerinin değişim programları ile birbirlerini tanımaları ve aynı bilimsel ortamları paylaşmaları en büyük arzumuzdur.

İslam dünyasında baş gösteren krizlerin çözümüne bu yakın işbirlikleri önemli katkı sağlayacaktır.

Sayın Cumhurbaşkanım,

Bugün YÖK olarak, sizin yönlendirmelerinizle yükseköğretim sistemi dışında kalmış Suriyeli gençlerin sisteme dâhil olabilmeleri için çok önemli düzenlemeler yaptık, destekler sağladık. Bu kapsamda

14.000 Suriyeli gencimiz yükseköğrenim görmektedir. Ayrıca, 400'ün üzerinde Suriyeli akademisyen, üniversitelerimizin ve bilim dünyasının bir parçası olmuştur. Fakat şunu da biliyoruz; öğretim üyesi ve öğrenci değişimleri ile İslam ülkelerinin akademileri birbirleriyle daha yakın ilişkiye girmiş olsaydı bu katkı daha farklı ve etkin bir boyutta gerçekleşebilirdi.

Muhterem Cumhurbaşkanım... Değerli Hocalarım...

İslam dünyasının Rektörlerinin iki gün sürecek bu toplantısında tartışacağı konular arasında; ortak mezun yeterlilikleri çerçevesi, ortak kalite güvence sistemi, ortak kredi sistemi, yeterliliklerin ve diplomaların tanınırlığı konuları yer almaktadır.

Bu şekilde oluşturulacak İslam ülkeleri ortak yükseköğretim sistemi ile öğrenci ve mezunlarımızın hareketliliği mümkün olabilecek, öğrencilerimiz, eğitimlerinin belli dönemlerini yıl kaybı olmadan farklı bir İslam ülkesindeki üniversitemizde geçirebilecektir. Bu da başta akademik ve kültürel olmak üzere birçok açıdan önemli kazanımlar sağlayacaktır.

Bu kapsamda hareketliliğin bir üst aşaması olan ortak diploma programları da bu forumda ele alınacak ve tartışılacak konular arasındadır. Bu konu, YÖK'ün öncelikleri arasında yer almaktadır. Bu programlar sayesinde öğrencilerimiz, aynı eğitim süresi içerisinde iki hatta üç diploma sahibi olabileceklerdir.

Bu şekilde başlatılacak girişimler, sadece öğrenci değişimi ve eğitim süreçleri ile sınırlı kalmayacak, öğretim üyesi ve araştırmacıların değişimi de bu şekilde işbirliklerinin arttırılması süreçlerine katkıda bulunacaktır. Bu da İslam dünyasının bilim alanındaki gücüne katkı sağlayacaktır.

Bugün bilim dünyasının araştırma alanındaki ortaklıklarını sergileyen haritalara baktığımızda bilimsel işbirliği alanında İslam coğrafyasının son derece zayıf olduğu görülmektedir. İslam dünyasındaki üniversitemiz, Batıdaki üniversiteler ile birçok ortak araştırma çalışmaları yaparken, maalesef kendi aralarındaki işbirliği ile yapılan araştırmaların sayısı çok sınırlıdır. Bunu aşmak bilimin üzerindeki tekelleri de kırmak anlamına gelecektir.

Bu tekeller, İslam ülkelerinin bilim ve teknoloji üretimi alanında öncü olmalarının önüne bilinçli bir şekilde çıkarılan engellerdir. Ülkelerin milli gelirleri ile üniversitelerinin sıralamalarındaki yeri doğrudan ilişkilidir. İslam dünyası, dünya nüfusunun %16'sını oluştururken, bilimsel eser çıktılarında bu oran ne yazık ki % 6.9, yüksek teknoloji ürünlerindeki ihracatta ise %3.3'dür.

Küresel işleyişi değiştirmenin tek yolu, İslam dünyasında bilim ve teknoloji camiasının güçlenmesi, İslam ülkelerinin teknoloji alanında bağımlı olmaktan kurtulması ve sistemin güçlü işbirlikleri ile, sahip olunan imkanların akılcı bir şekilde paylaşımı ile yeniden inşasına destek olmaktır. Bu süreçte başarılı olmak için üniversiteler, kadrolarını küresel dünyada rekabet edebilecek üstün niteliklerle donatmak zorundadır. Nitelikli bilgi ve nitelikli bilim insanı, İslam ülkeleri için artık tam istiklallerinin iki şartı haline gelmektedir.

Muhterem Cumhurbaşkanım...

Sizlerin yönlendirmesi ile YÖK'ün başlattığı ve sürdürdüğü Mevlana değişim programı bizlere şunu öğretti:

İslam ülkeleri kendi kurguları, kendi imkanları ile uluslararası düzeyde değişim programlarını ve projelerini hayata geçirebilir. Biz bunu Türkiye olarak gerçekleştirmeye ve sonuçlarını almaya başladık.

Değişim programı denildiğinde artık sadece Erasmus akla gelmemektedir. Mevlana programı ile 2013-2017 yıllarında toplam 7137 öğretim üyesi ve öğrenci faydalanmış olup bunun 4576'sı yani %64'ü 26 İslam ülkesi ile. Mevlana programı, ülkemizin yükseköğretiminin uluslararası düzeyde bir gurur kaynağı olma yolunda ilerlemekte, yakında uygulamaya soktuğumuz ortak projelere dayalı değişim formatı ile de zenginleşmektedir. Fakat bugünkü gelinen seviye yeterli mi? Elbette hayır. Bu projeyi daha ileri bir boyuta taşımak zorundayız.

Sayın Rektörler... Sayın Misafirler...

Bugün İslam coğrafyasında son derece güçlü üniversiteler vardır. Bu toplantı, iyi örneklerin sergilenmesine, birikimlerin paylaşılmasına ve destek ihtiyacı duyan kurumlara yönelik desteklerin planlanmasına da vesile olacaktır.

Hepimiz, Üniversitelerin İslam toplumlarının küresel dünyada iddia sahibi olması için, hatta siyaset sahnesinde varoluşlarını sürdürebilmeleri için değişimin yönlendiricisi ve merkezi olmaları icap ettiğini biliyoruz. Bu toplantının ve platformun, İslam dünyası yükseköğretimine yeni bir heyecan getireceğine ve yeni uygulamaları başlatacağına inanıyoruz.

Ülkemiz üniversitelerinin Rektörleri de bu uluslararası toplantıya iştirak etmekte. Bütün rektörlerimiz toplantı vesilesiyle üniversitelerinin ve ülkelerinin öncelikli alanlarını dikkate alarak faydalı işbirlikleri imkânı bulacaktır.

Sizin huzurunuzda tekrar tüm katılımcılara hoş geldiniz diyor ve İslam dünyasının ortak kültürel değerleri, görkemli bilim geçmişi, ortak sorunları paylaşma tecrübesi sayesinde, akademik alanda birlikte hareket ettiğimiz takdirde, bütün dünyaya mutlak bir hakikat gibi dayatılan, bilgiyi tahakküm için bir güç olarak kullanma yerine, bilgiyi insan saadetini ve refahını temin için fazilet kaynağı olarak görececek bir yükseköğretim sisteminin oluşturulabileceğine olan inancımı zatiâlinizin huzurunda tekrarlamak istiyorum.

Bilim adına bugün, istikbale dünden daha umutla bakıyoruz...

Hürmetlerimle...

**YÖK Başkanı Prof. Dr. M. A. Yekta Saraç
Yükseköğretim Kurulu Başkanı
26 Temmuz 2017 “VC Forum Açılış Oturumu”
Cumhurbaşkanlığı Külliyesi/Ankara**